

Türkiye-Rusya-İran Üçlü Zirvesi Tamamlandı

Erdoğan, Ruhani ve Putin'in “Suriye” meselesini ele aldıkları Türkiye-Rusya-İran Üçlü Zirvesi yapıldı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, zirvede İdlib için ateşkes ilanının sivilleri rahatlatacak bir adım olacağını bildirdi. - 07.09.2018

Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in “Suriye” meselesini ele aldıkları Türkiye-Rusya-İran Üçlü Zirvesi sona erdi.

Suriye ihtilafına kalıcı çözüm bulunması amacıyla Astana mekanizması bağlamında sahada ve siyasi süreç kapsamında yürütülen ortak çabalar, zirvede ele alındı.

İran Liderler Konferans Salonu'nda Başkan Erdoğan, Putin ve Ruhani, zirvenin başında açılış konuşması yaptı.

Zirveden çıkacak sonuçların tüm dünya tarafından sabırsızlıkla beklendiğini ifade eden Erdoğan, alacakları kararlarla beklentileri boşa çıkarmayacaklarına inandığını söyledi. Başkan Erdoğan, “İdlib, sadece Suriye'nin siyasi geleceği için değil milli güvenliğimiz ile bölgenin barış ve istikrarı bakımından da hayati öneme sahiptir.” dedi.

“Rus ve İranlı dostlarımızın güvenlik endişelerini anlıyoruz”

Bu bölgenin ve Türkiye'nin sağladığı örtülü güvencenin kendi halkına yönelik katliamlarının hala hafızalarda olan Esed rejiminin insafına bırakılmasına rıza gösteremeyeceklerine işaret eden Erdoğan, her ne gerekçeyle olursa olsun İdlib'e yapılan veya yapılacak bir saldırının katliamla ve çok büyük bir insani dramla sonuçlanacağına dikkati çekti.

Erdoğan, bölgedeki 3,5 milyonu aşkın sivilin tamamının bundan etkileneceğini belirterek, on binlerce sivilin bombardımanlarda can verirken, gidecek başka yerleri kalmadığı için

milyonlarcasının Türkiye sınırına dayanacağını dile getirdi.

Çoğunluğu Suriyeli 4,5 milyon sığınmacıyı topraklarında hala barındıran Türkiye'nin, mülteci ağırlama kapasitesini zaten doldurduğunu belirten Erdoğan, şunları söyledi:

“Rus ve İranlı dostlarımızın İdlib'deki bazı terörist oluşumlardan kaynaklanan güvenlik endişelerini elbette anlıyoruz. Bölgeye doğrudan komşu olmamız sebebiyle benzer kaygıları en az sizler kadar bizler de duyuyoruz. Ancak İdlib gibi her şeyin iç içe olduğu bir yerde, teröristlere karşı etkili mücadelede zaman ve sabır gerektiren farklı yöntemlere ihtiyaç var.

Türkiye olarak, biz bu konuda gereken çabayı gösterdik, daha fazlasını da göstermeye de hazırız. İdlib'in kan gölüne dönmesini asla istemiyoruz. Siz dostlarımızdan da bu çabalarımızda bize destek olmanızı bekliyoruz. İdlib'de ortak kaygılarımızı dikkate alan makul bir çıkış yolu bulmalıyız. Gerek Halep'in gerekse Hmeymim Hava Üssü'nün güvenliğine yönelik tehditlerin bertaraf edilebilmesine yönelik her türlü çabayı göstereceğiz.”

“Türkiye'nin hassasiyetinin doğru anlaşılmasını özellikle rica ediyorum”

Başkan Erdoğan, “Bu çerçevede, Rus dostlarımızın rahatsızlık duyduğu unsurları, Halep ve Hmeymim bölgesine yönelik saldırılara girişemeyecekleri yerlere çekmeyi deneyebiliriz. Böylece İdlib bölgesinde kritik yerlerin kontrolü sadece ılımlı muhalifler tarafından sağlanır hale gelecektir.” dedi.

Meselenin Astana ruhuna uygun şekilde ve suhuletle çözümlenmesi gerektiğinin altını çizen Erdoğan, şunları kaydetti:

“Zira bu konuda Astana'nın itibar ve güvenliğinin sınanacağı son fırsattır. İdlib'in akıbeti konusunda varacağımız anlayış, Suriye bağlamındaki iş birliğimizin geleceğini de şekillendirecektir. Türkiye'nin bu konudaki hassasiyetinin ve kararlılığının doğru anlaşılmasını sizlerden özellikle rica ediyorum.

Ülkemizin ve kardeşimiz olarak gördüğümüz Suriye halkının geleceğini bu derece yakından ilgilendiren bir konuda Türkiye'nin tavrı bellidir. Astana garantörlerinin Suriye'de yeni bir şiddet dalgası ve insani kriz yaşanmasına izin vermeyeceği mesajı, bu zirveden uluslar arası kamuoyuna verilmelidir.”

'Amerika'nın bir diğer terör örgütünü güçlendirmesinden rahatsızız'

DEAŞ tehdidi ve tehlikesi kalmamış olmasına rağmen Amerika'nın bölgede bir diğer terör

örgütünü güçlendirmeye devam etmesinden fevkalade rahatsız olduklarını vurgulayan Erdoğan, “Amerika'nın 20 bine yakın tırı silah ve mühimmatıyla bölgeye göndermesi, 3 bine yakın kargo uçağını aynı şekilde bölgeye göndermesi bu terör örgütünün ne denli güçlendiğinin çok açık ifadesidir. Suriye rejiminin de göz yummasıyla, Fırat'ın doğusunda güçlenen terör örgütü sahadaki varlığını, yabancı güçlerin desteğiyle kalıcı hale getirmeye çalışıyor.” diye konuştu.

Erdoğan, bu durumun sadece Türkiye'nin milli güvenliğini ilgilendirmekle kalmadığını aynı zamanda Suriye'nin toprak bütünlüğüne ve geleceğine de tehdit oluşturduğunu kaydetti.

PYD-YPG dahil Suriye'den kaynaklanan terörün her türlüüne ve Suriye'nin siyasi birliğiyle toprak bütünlüğüne kast eden bütün girişimlere ayırım yapmadan ortak tavır alınması gerektiğine işaret eden Başkan Erdoğan, şöyle devam etti:

“Ülkenin bir bölümünde sergilenen hassasiyetlerin diğer bölümünde gösterilmiyor olması hem Suriye halkının hem de uluslararası toplumun burada verilen mücadeleye bakışını olumsuz etkiliyor. Türkiye, özellikle Suriye'nin siyasi, coğrafi ve sosyal bütünlüğü gerçek anlamda sağlanana kadar bölgedeki varlığını korumakta karardır. Ülkemizin bekasına tehdit oluşturan yapıların, hudutlarımızın hemen ötesinde cirit atmasına müsaade edemeyiz. Tehdidin kaynağına ve boyutuna göre gereken adımları atmayı sürdüreceğiz. Biz Suriye'de, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 2254 sayılı kararına uygun kalıcı bir çözüm bulunmasından yanayız. Bu bağlamda Birleşmiş Milletler Suriye Özel Temsilcisiyle iş birliği halinde Anayasa Komitesi'nin oluşumunun tamamlanmasına, serbest adil seçimler yapılması için şartların bir an önce hazırlanmasına önem veriyoruz.”

“Birinci derecede Rusya Federasyonu'na büyük görev düşmektedir”

Erdoğan, Suriyeli mültecilerin ülkelerine geri dönüşünün ve ülkenin yeniden inşasının ancak bu gelişmelerin ardından daha anlamlı bir şekilde ele alınmaya başlanabileceğine değindi.

Geri dönüş sürecinin gönüllülük esasına göre, uluslararası hukuka aykırı olarak ve Birleşmiş Milletlerle iş birliği halinde yürütülmesinin esas olması gerektiğini vurgulayan Erdoğan, “Burada özellikle bir konuyu da gündeme getirmem gerekiyor. O da şudur; kimyasal silahların yasaklanması sözleşmesi 1915'te imzalanmış, 1997 kimyasal silahların yasaklanması örgütünün kurulması. Kimyasal silahlarla ilgili tavırlar koyuyoruz, doğrudur ve yerindedir. Fakat kimyasal silahlarla ölenlerin, öldürülenlerin sayısına baktığımız zaman orada bin, iki bin, üç bin, beş bin kişiyi görüyoruz. Ancak konvansiyonel silahlarla öldürülenlere baktığımız zaman orada on binler, yüz binler görüyoruz.”

değerlendirmesinde bulundu.

Erdoğan, konvansiyonel silahlarla öldürülenlere karşı tavır almakta gecikildiğini ama kimyasal silahlara karşı tavır konulduğunu belirterek, şu ifadeleri kullandı:

“Neticesi ölüm olduktan sonra kullanılan kimyasal olsa ne fark eder, konvansiyonel olsa ne fark eder. Buna karşı bizim bu yıl Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda da bu işi gündeme getirmek suretiyle yeniden bunu güncellemenin, ortaya koymanın kimyasal, konvansiyonel buna karşı bir ortak tavır takınmanın ki burada birinci derecede Rusya Federasyonu'na büyük görev düşmektedir, zira Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde de Rusya Federasyonu'nun yer alması böyle bir kararın alınmasının da bana göre neticesini çok daha açık ve net hale getirecektir. Bu zirveden çıkacak sonuçların, Suriyeli kardeşlerimiz için hayırlara vesile olmasını ve Suriye'de barış ortamının tesisine katkıda bulunmasını temenni ediyorum. 12 maddelik bir sonuç bildirgesi var, bu bildirgeyle inanıyorum ki şu anda dünyanın da bugün Tahran bildirisi diyeceğiz. Tahran bildirisini herkes şu anda bekliyor ve bunun tesirini de inanıyorum ki göreceğiz.”

Ruhani'ye gösterdiği misafirperverlikten dolayı şükranlarını sunan Başkan Erdoğan, “Bundan sonraki toplantıyı Rusya'da yapacağız. Rusya Federasyonu'ndaki yapılacak toplantıya da çok daha olumlu gelişmelerle gitmeyi temenni ediyorum.” dedi.

'İdlib'de ateşkes sağlanmalı'

Liderlerin konuşmaları sonrasında zirvenin müzakere bölümüne geçildi ve liderler söz aldı.

Burada Suriye'deki duruma ilişkin konuşan Erdoğan, sözlerine, “Benim şu anda üzerinde durmak istediğim İdlib'deki bombardımanların artık bir ateşkese şu anda adım atılmasında büyük fayda var.” diyerek başladı.

Recep Tayyip Erdoğan, şu anda İdlib halkının ciddi manada bir korku içinde olduğunu vurgulayarak, şöyle devam etti:

“Sivil halkı kastediyorum. Burada böyle bir göç, iltica başladı. Bunların da tabii gidebildikleri yer sürekli olarak bizim sınırlara doğru şu anda geliyorlar. (İdlib) Burada bir ateşkesin sağlanması ve terör gruplarına karşı da alınabilecek tedbirleri, yine birlikte ilgili arkadaşlarımızın yapacakları çalışmalarla bunu yapalım.

Burada istihbarat örgütlerimizin müşterek çalışması önem arz ediyor. Savunmayla ilgili arkadaşlarımızın yapacakları çalışmalar önem arz ediyor. Bu konuda süratle bir adım atıp ateşkesin sağlanması çok önem arz ediyor.”

“Şu anda 45 kişilik bir liste belli”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Özellikle bugün burada bir ateşkes ilanı yapabilirsek inanıyorum ki bu zirvenin en önemli adımlarından birisi bu olacak ve sivilleri bu ciddi manada huzurlu kılacaktır, rahatlatacaktır.” diye konuştu.

Erdoğan, “Bu konuyla ilgili bir adımın atılması ve böyle bir ilanın yapılması bu zirvenin de zaferi olacaktır diye düşünüyorum.” ifadesini kullanarak, “Sayın Putin'in anayasa ile ilgili zaten bu adımlar atıldı, şu anda 45 kişilik bir liste belli. Bu anayasa ile ilgili çalışmalar da hız kazandığı takdirde Suriye'de artık halk genel itibarıyla beklentilerine doğru gidildiğini görmüş olacaktır.” değerlendirmesinde bulundu.

“3'üncü maddeye 'ateşkes maddesi' konulsun”

Bildirinin 3'üncü maddesine vurgu yapan Erdoğan, diplomatik olarak bu maddenin güzel olduğunu ancak burada “ateşkes” ifadesinin yer almasını istedi.

Recep Tayyip Erdoğan, “Burada 'ateşkes' ifadesi eğer yer alacak olursa bu yapılacak açıklamada çok daha isabetli olacaktır diye düşünüyorum. Yani 3'üncü maddeyi bu güçlendirir diye düşünüyorum. 3'üncü madde çok diplomatik ama buraya bir de 'ateşkes' ifadesi koyarsak bu işi çok daha güçlendirecektir, rahatlatacaktır.” şeklinde konuştu.

Putin'in açıklamalarının ardından yeniden söz alan Başkan Erdoğan, İdlib'de tüm tarafların silahı bırakması gerektiğini tekrarlayarak, “Silahı bırakın ki buraya sulh gelsin. Bu çağrıyı zirveden yapmış olalım.” diyerek konuşmasını tamamladı.

Putin: Ortak mutabakat siyasi çözüm sürecini ilerletti

Rusya Devlet Başkanı Putin de açılış konuşmasında İdlib'de yaşanan gelişmelere değindi.

İdlib'de teröristlerin kimyasal silah dahil çeşitli provokasyonlar hazırladığını savunan Putin, “Ortak mutabakatlarımızın başarılı şekilde hayat geçirilmesi siyasi çözüm sürecini ilerletebildi. Özellikle Suriyeliler kendi başına ülkenin kaderini tayin etmeye imkan bulacaklar.” dedi.

Birleşmiş Milletler (BM) nezdinde, geçen ocak ayında Soçi'de alınan karar çerçevesinde Anayasa Komitesi kurulacağını anımsatan Putin, “Normalleşmenin sağlanması için sosyal, ekonomik ve insani durumun iyileştirilmesi gerekiyor.” ifadesini kullandı.

Putin, Rusya'nın bu anlamda girişimde bulunduğunu belirterek, yerinden edilenler ve mülteciler için Şam'da kabul, Ürdün ve Lübnan'da ise geçiş merkezleri kurulduğunu

söyledi.

Rusya Devlet Başkanı, son 1,5 ay içinde 15 bin kişinin Suriye'ye döndüğünü öne sürdü.

Putin, insani yardım konusunda çalışmalarının düzenli olarak sürmesi, ülkenin alt yapısının ve kalkınmasının gerekli olduğunu vurgulayarak, üç garantör ülkenin bu anlamda kayda değer başarılar elde ettiğini belirtti.

Ruhani: Siviller zarar görmemeli

İran Cumhurbaşkanı Ruhani ise zirvede fikir birliği ve istişare gördüklerini belirterek ABD'nin zirve yapılırken rejime yönelik suçlamalarını sürdürdüğünü kaydetti.

Zirvede ABD'nin müdahalesine ve dış müdahaleye karşı çıktığını hatırlatan Ruhani, bunun sorunları daha karmaşıklatacağını söyledi.

Ruhani, İdlib'deki durumun hassasiyetini vurgulayarak bölgede Nusra ve DEAŞ gibi terör örgütü mensupları bulunduğunu ifade etti. Terör eylemlerinin halka zarar verdiğini belirten Ruhani, “Bölgede teröristleri yok etmeliyiz. İdlib'de sivillerin zarar görmemesi için tedbir almalıyız. Toplantıdaki konuşmalarımızda bu konuda anlaştık. Teröristleri silahlarını bırakmaları ve eylemlerini sona erdirmeleri için teşvik etmeliyiz.” diye konuştu.

Suriye sorununun çözümü için siyasi sürecin ve yeni anayasanın yazılmasının önemine işaret eden Ruhani, ülkeden kaçan Suriyelilerin dönmesi, tutukluların takası ve Suriye'nin yeniden inşasına vurgu yaptıklarını söyledi.

Ruhani, 7 yılda Suriye halkının çok zarar gördüğünü, yakın gelecekte ülkede barışın sağlanacağına inandığını dile getirdi.

Üç ülke arasındaki iş birliğinin devam etmesi gerektiğini vurgulayan Ruhani, şöyle devam etti:

“Bu süreç yolun sonuna kadar, yani Suriye'de demokrasinin sağlanacağı zamana kadar, mültecilerin döneceği ve barış ile istikrarın tam olarak sağlanmasına kadar devam ettirilmelidir. Gelecek zirve, Rusya'da yapılacak. Üç ülkenin onayladığı bildiri, açık şekilde bizim yolumuzu belirliyor. Suriye'de barış ve istikrarın sağlanması için çalışmaya devam edeceğiz.”

Ruhani, gazetecilerin sorularını yanıtlarken de bölgedeki teröristlerin sivilleri kalkan olarak kullandığını iddia etti.

Ruhani, Fırat'ın doğusu konusunda sorun bulunduğunu belirterek “ABD'nin Suriye'yi derhal terk etmesi gerekli.” ifadesini kullandı.

İran Cumhurbaşkanı Ruhani, basın toplantısının sonunda “Umarım Suriye'de barış ve istikrar sağlanır, böylece Suriyeliler evlerine dönebilir.” dedi.

'Suriye'deki savaş ateşinin sonuna yaklaşmış bulunuyoruz'

Ruhani, Suriye krizinin karmaşıklığı dikkate alındığında İran, Rusya ve Türkiye'nin, ortak çalışma kapsamında Suriye'nin toprak bütünlüğü, ulusal egemenliği ve Suriye halkının ülkelerinin kaderini tayin etme hakkına saygı göstererek savaştaki tansiyonu düşürme noktasındaki başarısının çok önemli olduğuna vurgu yaptı.

Hasan Ruhani sözlerini şöyle sürdürdü:

“Suriye krizinin sona ermesi için Astana Süreci kapsamında çaba gösteren tüm taraflara gururla bildirmek istiyorum. Ortak çabalarımız sayesinde Suriye'deki savaş ateşinin sonuna yaklaşmış bulunuyoruz. Suriye'deki teröristlerin faaliyetlerinin durdurulması, bölge ve dünya için devamlı bir tehlike oluşturmalarının da kontrol altında olmasını sağlamıştır. Suriye halkının yapıcı ulusal müzakere için de uygun zemin oluşmuştur.”

İran Cumhurbaşkanı, “İran İslam Cumhuriyeti, Suriye'nin yasal hükümetinin davetiyle terörizmle mücadele için Suriye'de bulundu. Oradaki varlığımızın devamı da bu çerçevededir. Orada bulunmamız ne geçmişte ne de gelecekte kendi görüşlerimizi onlara dayatmak için değildir. Suriye halkının iradesini dost ülke olarak koruyacağız.” diye konuştu.

'Kalıcı barış için terörizmle mücadeleden başka seçeneğimiz yok'

Terörizmle mücadelenin uluslararası ortak bir talep olduğunu dile getiren Ruhani, “Ancak bu talebin uygulanması, egemenliği kabul edilmiş başka bir devletin sınırları dahilinde olduğu için orada bulunacaklar, oradaki hükümetin şeffaf ve açık daveti üzerine olmalıdır. Bölgedeki bazı devletlerin terörizm ve bölücülük tehlikesiyle ilgili endişelerini anlıyoruz. Ancak bu endişelerin giderilmesi için en etkili ve kalıcı yol yasal Suriye hükümetiyle iş birliğidir. Suriye devletinin izni alınmadan yapılacak direkt müdahaleler krizin daha da derinleşmesine yol açacaktır.” görüşünü savundu.

“Suriye'de terörizmle mücadele, bu kirli olgunun tüm yönlerini göz önünde bulundurularak yapılmalıdır.” diyen Ruhani, sözlerine şöyle devam etti:

“Suriye'deki barış ve istikrarın tesisi için İdlib'de terörizmle mücadele kaçınılmaz bir görevidir. Ancak İdlib'de teröristlere karşı mücadele sivillere zarar vermemelidir ve yakıp, yıkıcı olmamalıdır. Biz barış için çabalıyoruz, terörist grupların ve terörist rejimlerin yürüttüğü savaş için savaş yanlı bir yöntemdir. Suriye ve diğer bölgelerdeki hedefimiz barıştır. Fakat kalıcı bir barış için terörizmle mücadeleden başka bir seçeneğimiz yok. Hiçbir terörle mücadele planı, o olayın köküne inmeden netice veremez.”

Suriye'nin toprak bütünlüğüne ve bağımsızlığına saygı duyulmasını diğer yandan başta İdlib olmak üzere tüm Suriye'de terörizme karşı mücadelenin devam etmesi gerektiğini ifade eden Ruhani, “Suriye'nin yeniden yapılmasına yardım etmek de uluslararası toplumun gündeminde olmalıdır. İran bu anlamda yapıcı rolünü yerine getirmeye hazırdır. ABD'nin kanunsuz müdahalesi, orada bulunması ve siyonist devleti koruması Suriye'de yapıcı bir rol oynamaz. ABD'nin müdahalesi uluslararası hiçbir sözleşmeye uygun değildir. Suriye'deki barışçıl arayışları da sekteye uğratmaktadır.” dedi.

'Uluslararası camia Suriye'nin yeniden imarı için yardımcı olmalı'

Suriye krizinde Astana Süreci ile “uzun ve zorlu bir yol katettiklerini” belirten Ruhani, “Geçmişteki acı ve tatlı tecrübeleri göz önünde bulundurduğumuzda bu krizi sona erdirmek için az bir yolumuz kaldı. Suriye'de her türlü dış müdahaleye karşı çıkılmalıdır. Libya'daki acı tecrübeler dış müdahalelerin yol açtığı krizleri anlamamız için yeterlidir. Özgürlük halkın bir arzusudur ancak her türlü askeri müdahale yanlıştır.” açıklamasında bulundu.

Yüz binlerce Suriyelinin bölge ülkelerine göç etmesinin olumsuz sonuçlar doğurduğunun ve Suriyelilerin ülkelerine dönmesi için uygun zemin oluşturulması gerektiğinin altını çizen Ruhani, “Uluslararası camia Suriye'nin yeniden imarı için yardımcı olmalıdır. Üç ülkenin Suriye'deki sorunların çözümü için ortaya koyduğu çabaya müteşekkirim. Kalıcı bir barışa ulaşana ve Suriye krizinin çözümüne kadar iş birliği yapılması zaruridir. Suriye krizinin sona ermesi için yapılacak tüm müzakerelerde Suriye'nin toprak bütünlüğü ve egemenliğine saygı gösterilmelidir. Suriye'de özellikle de İdlib'de terörizmin sona ermesi için mücadele devam etmelidir. Uluslararası kamuoyu siyonist rejimin Suriye'de devlet ve halka yönelik işgalini ve saldırılarını sona erdirmekle görevlidir.” ifadesini kullandı.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres:

Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA